

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА
ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ**

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи магістра
за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування»
спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"

Розробив: здобувач вищої освіти
за другим (магістерським) рівнем
(роботу виконано самостійно,
відповідно до принципів
академічної доброчесності)
групи 219-ПУА-323
Юрій МІЩЕНКО
(власне ім'я та прізвище)

Керівник:
к-т ек.наук, доцент
Олена СЕМЕНЦОВА
(власне ім'я та прізвище)

Рецензент Вікторія ОВЧИННІКОВА
(власне ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 9 слайдів презентації, 104 аркуші пояснювальної записки формату А4, що включає 5 рисунків, 5 таблиць, 104 літературних джерел.

Ключові слова: ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРИНЦИПИ, МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ, УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ.

Об'єктом дослідження є процеси децентралізації влади в країнах Європейського Союзу та Україні.

Мета дослідження – проаналізувати європейський досвід децентралізації влади, виявити можливості та шляхи його ефективного впровадження в Україні для побудови сучасної моделі організації публічного управління.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади та практичний досвід децентралізації влади в Європейському Союзі та Україні. Розглянуто історичні контексти, типологію та ключові напрями цього процесу. Особливу увагу приділено впливу децентралізації на адміністративно-територіальне реформування в європейських країнах та можливостям імплементації європейського досвіду в Україні.

Запропоновано пріоритети впровадження європейських принципів децентралізації для вдосконалення української системи публічного управління, зокрема через зміцнення міжнародної співпраці та побудову сучасної організації публічної влади.

ABSTRACT

This qualification work includes 9 presentation slides, 104 sheets of an explanatory note of A4 format, including 5 figures, 5 tables, 104 literary sources.

Keywords: DECENTRALIZATION OF POWER, PUBLIC ADMINISTRATION, EUROPEAN PRINCIPLES, INTERNATIONAL COOPERATION, MANAGEMENT MECHANISMS.

The object of the study is the processes of decentralization of power in the countries of the European Union and Ukraine.

The purpose of the study is to analyze the European experience of decentralization of power, to identify opportunities and ways of its effective implementation in Ukraine to build a modern model of public administration organization.

In the qualification work, the theoretical foundations and practical experience of decentralization of power in the European Union and Ukraine are investigated. Historical contexts, typology and key directions of this process are considered. Particular attention is paid to the impact of decentralization on administrative-territorial reform in European countries and the possibilities of implementing European experience in Ukraine.

Priorities for the implementation of European principles of decentralization to improve the Ukrainian system of public administration, in particular through strengthening international cooperation and building a modern organization of public power, are proposed.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра Менеджмент, публічне управління та HR-технології

Ступінь вищої освіти магістр

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

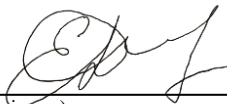
Завідувач кафедри

д.е.н., професор
(вчене звання)

Олена ДИКАНЬ

(власне ім'я та прізвище)

21 жовтня 2024 р.

(підпис)

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ**

Юрію Міщенку

(власне ім'я та прізвище)

1. Тема роботи «Європейський досвід децентралізації влади та його імплементація в Україні»

керівник роботи Олена Семенцова, к.е.н., доцент

(власне ім'я та прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено розпорядженням по економічному факультету від "21" жовтня 2024 року №31/24

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 12 січня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи законодавчі й нормативні акти державних органів влади, наукова література, зокрема монографії, статті зарубіжних та вітчизняних учених у періодичних виданнях, фундаментальні положення, дослідження українських та зарубіжних науковців і фахівців у сфері децентралізації влади.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Децентралізація в науково-історичному контексті. Огляд наукових напрацювань та досліджень процесів децентралізації влади. Типологія та ключові напрями децентралізації влади. Вплив децентралізації на адміністративно-територіальне реформування в країнах Європейського Союзу. Система територіальної організації влади в європейських країнах. Особливості імплементації досвіду децентралізації влади ЄС в Україні: проблеми та виклики. Впровадження європейських підходів до вдосконалення управлінських механізмів децентралізації в Україні. Побудова сучасної системи організації публічної влади в Україні. Поглиблення міжнародної співпраці місцевих органів влади та

громадських структур у рамках процесів децентралізації.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
1 Теоретичні підходи до децентралізації влади в ЄС і Україні – п'ять слайдів, 2
Практики децентралізації влади: зарубіжний досвід – один слайд, 3 Пріоритети
впровадження європейських принципів децентралізації в українське публічне
управління - два слайди.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

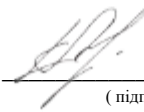
Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 21 жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні підходи до децентралізації влади в ЄС і Україні	15.11.2024	
2	Практики децентралізації влади: зарубіжний досвід	10.12.2024	
3	Пріоритети впровадження європейських принципів децентралізації в українське публічне управління	08.01.2025	
4	Графічна частина	10.01.2025	

Здобувач вищої освіти

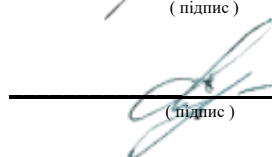

Юрій МИЩЕНКО

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

Керівник роботи

Олена СЕМЕНЦОВА

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

Зміст

Вступ	6
1 Теоретичні підходи до децентралізації влади в ЄС і Україні	9
1.1 Децентралізація в науково-історичному контексті	9
1.2 Огляд наукових напрацювань та досліджень процесів децентралізації влади	13
1.3 Типологія та ключові напрями децентралізації влади	23
Висновки до першого розділу	31
2 Практики децентралізації влади: зарубіжний досвід	33
2.1 Вплив децентралізації на адміністративно-територіальне реформування в країнах Європейського Союзу	33
2.2 Система територіальної організації влади в європейських країнах	44
2.3 Особливості імплементації досвіду децентралізації влади ЄС в Україні: проблеми та виклики	53
Висновки до другого розділу	61
3 Пріоритети впровадження європейських принципів децентралізації в українське публічне управління	63
3.1 Впровадження європейських підходів до вдосконалення управлінських механізмів децентралізації в Україні	63
3.2 Побудова сучасної системи організації публічної влади в Україні	74
3.3 Поглиблення міжнародної співпраці місцевих органів влади та громадських структур у рамках процесів децентралізації	83
Висновки до третього розділу	90
Висновок	92
Список використаних джерел	94

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Європейський досвід децентралізації влади та його імплементація в Україні	Літ.	Аркуш	Аркушів
Розробив		Міщенко Ю.І.						5
Перевірів		Семенцова О.В.						
Н. Контр.		Крихтіна Ю.О.						
Затверд.		Дикань О.В.						
УкрДУЗТ								

Список використаних джерел

- 1 Constitution of Slovak republic // [Електроннийресурс]. - Режимдоступу: http://www.sudnarada.gov.sk/data/files/527_constitution-of-the-slovak-republic.pdf.
- 2 Davey K. Decentralization in CEE Countries: Obstacles and Opportunities. //Mastering Decentralization and Public Administration Reforms in Central and Eastern Europe /Ed. Peteri G. – OSI/LGI, 2002. – pp. 31–42.
- 3 Developing Countries: A Comparative Perspective. MIT Press:Cambridge.
- 4 ELAZAR, Daniel J. (1991) Federal Systems of the World: A Handbook of Federations, Confederations and Autonomy Arrangement, Longman Group UK Limited, London.
- 5 European Charter of Local Self–Government (1985) // <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/122.htm>.
- 6 Hlambela, S. and Kozanayi, W. Decentralized Natural Resource Management in the Chiredzi District of Zimbabwe: Voices from the Ground.
- 7 Hoxha A. Local Government in Albania / Artan Hoxha // Stabilization of Local Governments ; ed. E. Kandeve. – Budapest: OSI/LGI, 2000. – P. 41– 88.
- 8 Larson, A.M. Democratic Decentralization in the Forestry Sector: Lessons
- 9 Learned from Africa, Asia and Latin Americ.
- 10 Municipal Environment Policies and the Contribution of Local Agenda 21: A Review of International Experiences. Urban Planning and Environment Symposium, 5-9April 1999.
- 11 Parkin R. Regional Identities and Alliances in an Integrating Europe: A Challenge to the Nation State? // University of Oxford. July 1999. <http://www.transcomm.ox.ac.uk/working%20papers/parkinwp.pdf>.
- 12 Peteri G. Transfer of Public Property to Local Governments in Central Europe. //From Usage To Ownership Transfer of Public Property to Local Governments in Central Europe /Ed. by Peteri G. – Open Society Institute, 2003. – pp. 13–26.
- 13 Ustawa o działach administracji rządowej z dnia 5 września 1997 r. – Rešim

dostęp :www.sejm.gov.pl.

14 Ustawa o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz o zakresie działania ministrów z dnia 8 sierpnia 1996 r. – Rešim dostęp :www.sejm.gov.pl.

15 Ustawa o wojewódzie i administracji rządowej w województwie z dnia 23stycznia 2009 r. – Rešim dostęp : www.sejm.gov.pl.

16 Бабінова О. О. Регіоналізація країн Західної Європи: досвід становлення / О. О. Бабінова // Стратегічні пріоритети : наук.-аналіт. щокв. зб. –2021. – №4. – С. 161-165.

17 Батанов О. В. Концептуальні засади співвідношення функцій територіальних громад з функціями місцевих органів державної виконавчої влади / О. В. Ботанов // Право України, 2019. – № 5. – С. 25

18 Бодрова І. І. Європейський досвід удосконалення адміністративно-територіального устрою [Електронний ресурс]/ І. І. Бодрова; Конституц. Асамблея. – Режим доступу :<http://www.oblrada.kharkov.ua/ru/article/i-bodrova-uevuropeyskyu-dosvid-udoskonalennya-administratyvno-terytorialnoho-ustroyu-2297.html>.

19 Болдирєва Е. Л. Політична система країн Північної Європи: Навчальний посібник/ Е. Л. Болдирєва. –СПбГУТ. – СПб., 2015. – С. 82.

20 Борденюк В. В. Децентралізація державної влади і місцеве самоврядування: поняття, суть та форми (види) / В. В. Борденюк // Право України. – 2015. – № 1. – С. 21–25.

21 Бориславська О. М. Децентралізація державної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін. // Швейцарсько-український проект “Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К.: ТОВ “Софія”. – 2021. – 128 с.

22 Бребан Г. Французское административное право / Г. Бребан. – М. – 1988. – С. 87.

23 Бусигіна І. С. Сучасне й майбутнє “Європи регіонів” [Електронний ресурс]. / І. С. Бусигіна. – Режим доступу : Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n23texts/busygina.htm>

24 Бутко І. М. Децентралізація по-французьки / І. М. Бутко // Людина і влада. – 1999. – № 4 – 5. – С. 78 – 83.

25 Ведель Ж. Административное право Франции / Ж. Ведель. – М.: Прогрес. – 1973. – 512 с.

26 Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь. – Перун. – 2001. – 1440 с.

27 Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у межах нової системи територіальної організації влади в Україні. / Національний інститут стратегічних досліджень – К. – 2021. – 54 с.

28 Вобленко С. Ф. Основи місцевого самоврядування: Навчальний посібник / С. Ф. Вобленко. Обнінськ. – 2017. – 342 с.

29 Вон Р. Франція: досвід децентралізації / Роджер Вон // Місц. та регіон. самоврядування в Україні. – 2015. – № 3 – 4. – С. 48–50.

30 Воронов М. П. Децентралізація влади як основа взаємовідносин державних виконавчих органів і місцевого самоврядування / М. П. Воронов, В. М. Скрипчук // Державне будівництво та місцеве самоврядування: Зб. наук. пр. Вип. 1.– Х.: Право. – 2021. – С. 34–36.

31 Воронов М. П. Місцеве самоврядування та його акти: навч. посіб. / М. П. Воронов. – К.: Право. – 2018. – 137 с.

32 Гаганова Н. А. Концепция разделения властей и идея субсидиарности / Н.А. Гаганова // Государство и право. – 2021. – № 3. – С. 88-91.

33 Гальчинський А. С. Помаранчева революція і нова влада / А. С. Гальчинський – К. : “Либідь”. – 2015. – 368 с.

34 Грицяк І. А. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація / І. А. Грицяк. – К.: Вид-во УАДУ. – 1997. – 487 с.

35 Грицяк І. А. Місцеве самоврядування України в історії і сучасності / І.А. Грицяк // Вісник УАДУ. – 1996. – № 1. – с. 53–67

36 Грицяк І. А. Проблеми теорії та практики державного управління та місцевого самоврядування / І. А. Грицяк // Матеріали щорічної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу та слухачів

Української академії державного управління (31.05.1996). – К., 1996. – С. 58

37 Грицяк І. А. Форми державного устрою: зарубіжний досвід та перспективи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nvamu_upravl/2010_3/5.pdf

38 Гурне Б. Державне управління / Б. Гурне / Пер. з франц. В.Шовкуна. – К.: Основи. – 2014. – 165 с.

39 Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2017. – 820 с.

40 Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: Моногр. / Кол. авт.; відпов. ред. Н. Р. Нижник. – К.: Вид-во УАДУ при Президентові України. – 2017. – С. 93-95

41 Державне управління і менеджмент : навч. посіб. у таблицях і схемах /Г. С. Одінцева, Г. І. Мостовий, О. Ю. Амосов та ін. ; за заг. ред. проф. Г. С. Одінцової. – Х. : ХарПІ УАДУ. – 2020. – 492 с.

42 Державне управління та державна служба : словн.–довід. / уклад. О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ. – 2018. – 480 с.

43 Державне управління: проблеми адміністративно–правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2013. – 384 с.

44 Децентралізація // Короткий словник політологічних термінів. – Режим доступу : politics.ellib.org.ua.

45 Децентралізація державної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін. // Центр політико-правових реформ. – К., Москаленко О. М. – 2012. – 212 с.

46 Децентралізація державної влади: досвід європейських країн та перспективи України [Електронний ресурс] / [О. Бориславська, І. Заверуха, Е. Захарченко та ін.]; Швейцарсько–український проект “Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO”. – К.: ТОВ “Софія”. – 2012. – 128 с.

47 Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування : навчальний посібник для посадовців місцевих та регіональних органів влади та фахівців з

розвитку місцевого самоврядування. Київ: ПРООН/ МПВСР. – 2017. – 269 с.

48 Децентралізація: світовий огляд. Важливий крок на шляху до кращого управління та людського розвитку // Підготовлено за матеріалами сайту Програми розвитку ООН. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.undp.org.

49 Досвід реформування територіальної організації державної влади в країнах Балтії та Південно-Східної Європи в процесі європейської інтеграції : наук. розробка / уклад. : Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, В. В. Баштанник та ін. ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова. – К. : НАДУ. – 2019. – 48 с

50 Дробот І. О. Теоретико-методологічні засади гарантування місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... д.держ.упр. : спец. 25.00.04 – місц. самовряд. / І. О. Дробот ; Нац. акад. держ. упр. – К.: [б.в.]. – 2018. – 21 с.

51 Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від Мадрид, 21 травня 1980 року Режим доступу :http://zakon.nau.ua/doc/?code=995_106.

52 Європейська хартія місцевого самоврядування від 06.11.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

53 Європейський досвід державного управління: Курс лекцій / Уклад.: О.Ю.Оржель, О.М.Палій, Ю.Д.Полянський, С.М.Гладкова, С.В.Соколик, П.І.Крайник, Т.О.Гусаченко; За заг. ред. О.Ю.Оболенського, С.В.Сьоміна, А.О.Чемериса, С.В.Загороднюка, О.Л.Приходько, Л.О.Воронько. – К.: Вид-во НАДУ. – 2017. – 76 с.

54 Заданимиофіційногосайтупрограми ЄС European regional development fund (ERDF). URL. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/prord/prord_en.htm.

55 Ігнатов В. І все-таки централізація чи децентралізація? / В. Ігнатов, В. Ребкало // Місцеве самоврядування. – 2018. – № 1–2 (9). – 2018. – С. 29–34.

56 Іжа М. М. Показник децентралізаційних процесів у країнах Європи [Електронний ресурс] / М. М. Іжа. – Режим доступу: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/3288/1/112-30.pdf>

57 Інституційне забезпечення державної регіональної політики (досвід

країн ЄС). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/mart2009/31.htm>.

58 Історія та легітимізація децентралізації державної влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://crps.sumynews.com/publications/item/9–istoriya–ta–legitymizacziya–deczentralizacziyi–derzhavnoyi–vlady.html>.

59 Кампо В. М. Місцеві державні адміністрації як ланка системи органів виконавчої влади / В. М. Кампо // Юридичний вісник. – 2021. – № 4. – С. 63–67.

60 Карпенко В. В. Протиріччя між виконавчою владою і місцевим самоврядуванням на регіональному рівні та механізми їх розв’язання: досвід України і Франції : автореф. дне. на здобуття наук, ступеня канд. наук з держ. уир. : спец. 25.00.04 “Місцеве самоврядування” / В. В. Карпенко. – О. – 2021. – 19 с.

61 Керецман В. Ю. Проблеми формування регіональної політики та регіонального управління в Україні [Електронний ресурс] / В. Ю. Керецман. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gijm/Nvamu_upravl/2011_3/57.pdf

62 Коваленко А. В. Місцеве самоврядування: природа, ознаки, межі / А. В. Коваленко // Право України. – 2017. – № 2. – С. 3–5

63 Козич О. М. Теоретичні аспекти децентралізації в системі державного управління: закордонний досвід [Електронний ресурс] / О. М. Козич. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e–book/tpdu/2009–3/doc/1/13.pdf>

64 Колишко Р.А. Децентралізація державної влади: історія та сучасні тенденції розвитку // Вісник КНУ, міжн. відн. – 2013. – Вип. 27. – С. 198 – 204

65 Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія / А.Ф.Колодій. – Львів: Видавництво “Червона калина”. – 2021. – 276 с.

66 Конституції держав Європи: в 3 Т. Т. 1/Под ред. Л.А. Окунькова. – М.: НОРМА, 2021. – С. 755.

67 Конституція Італійської Республіки від 22 грудня 1947 р., // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ibib.ltd.ua/konstitutsiya-italyanskoj->

respubliki-27011.html

68 Копил Б. К. Досвід реформування місцевого самоврядування в країнах Європейського союзу. [Електронний ресурс] / Б. К. Копил. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-4/doc/2/08.pdf>

69 Корнієнко М. Місцеве самоврядування та “урядова вертикаль” / М. Корнієнко // Місцеве самоврядування. – 2017. – №3-4 (5). – С. 37-43.

70 Крупчан О. Д. Організація виконавчої влади : монографія / О. Д. Крупчан. – К. : Вид-во УАДУ. – 2021. – 132 с.

71 Лелеченко А.П. Децентралізація в системі державного управління в Україні: теоретико–методологічний аналіз [Електронний ресурс] / А. П. Лелеченко. – Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=economy_legal_science&id=543&start=1.

72 Лендшел М. Інституційний механізм реалізації регіональної політики в країнах Центрально–Східної Європи / М. Лендшел // Регіональна політика в країнах Європи Уроки для України /За ред. С. Максименка, Київський центр Інституту Схід–Захід. – Київ: Логос. – 2020. – С. 62–97.

73 Линьов К. О. Централізація, децентралізація та нелінійність у державному управлінні : автореф. дис. канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 “Теорія та історія державного управління” / К. О. Линьов. – К., 2021. – 20 с.

74 Лозовська Л. І. Механізми взаємодії місцевого самоврядування країн Європейського Союзу з наднаціональними структурами [Електронний ресурс] / Л. І. Лозовська. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/26_NII_2009/Gosupravlenie/52135.doc.htm.

75 Любченко П. М. Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства : Моногр. / П. М. Любченко; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х. : Одиссей. – 2016. – 352 с.

76 Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління / В. Я. Малиновський. – 2–ге вид., доповн. і виправл. – К. : Центр сприяння інституц. розвитку держ. Служби. – 2015. – 254 с.

77 Матвієнко А.С. Політико-правові засади децентралізації влади в контексті адміністративної реформи в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: спец. 23.00.02 / А. С. Матвієнко; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2020. – 23с.

78 Мельниченко В. І. Децентралізація та деконцентрація державної влади на пострадянському просторі: детермінованість, значення, межі / В. І. Мельниченко // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2014. – №1/2. – С. 282-288.

79 Місцеве самоврядування у Швеції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.municipal.gov.ua/data/>

80 Моделі місцевого самоврядування[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://politiko.ua/groups/talk_topic?id=1424. – Назва з екрану.

81 Музиченко Г. В. Децентралізація державного управління в ході адміністративної реформи /Г. В. Музиченко // Вдосконалення системи державного управління соціально-економічними та політичними процесами в регіоні (на прикладі півдня України): зб. іуук. праць. – О.: АстроПринт. – 2018.– С. 206–209.

82 Нікончук А. М. Теоретичні засади децентралізації влади в процесі розвитку місцевого самоврядування в Україні / А. М. Нікончук // Право і безпека. – 2021. – № 5 (42). – С. 30–34

83 Новак-Каляєва Л. М. Розвиток методології державного управління у новітніх концепціях соціо-політичного управління: європейський контекст / Л. М. Новак-Каляєва // Ефективність державного управління [Текст] : зб. наук. пр. / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. - Вип. 33. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2021. – С. 58-72

84 Основи демократії : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [за заг. ред. А. Колодій]. – К. : Ай Бі. – 2020. – 684 с.

85 Офіційний сайт Європейсько госоюзу “Europe”. Consolidated version of the Treaty Establishing the European Community. URL. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/dat/C_2002325EN.003301.html

86 Пахомов І. В. Централізація і децентралізація виконавчої влади в

сучасній Україні /І. В. Пахомов // Право України. – 2017. – № 12. – С. 18–19.

87 Передумови та особливості децентралізації влади у Центральній та Східній Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=74&c=1749>

88 Пилипишин В. П. Вплив процесів інтеграції на національні системи державного управління [Електронний ресурс] / В. П. Пилипишин. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/11pvpctu.pdf>

89 Политологический словарь. Ред. В. Ф. Халипов. – М., 1995. – С. 35

90 Політологія: Енциклопедичний словник / Заг. ред. і сост.: Ю.І. Авер'янов. – К.: Вид-во КНТУ. – 2018 . – 431с.

91 Про асоціацію органів місцевого самоврядування: Закон України від 16.04.2009 р. № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2009. – N 38. – ст.534

92 Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів : Закону України від 14.01.1998р. №14/98 – ВР // Відомості Верховної Ради України. 1998. – №3-4. – Ст.15.

93 Регіональна політика в країнах Європи: уроки для України / Проект Київ. центру Ін - ту Схід -Захід. – К.: Логос, 20200.

94 Рекомендації Конгресу Ради Європи щодо стану місцевої та регіональної демократії в Україні як “дорожня карта” для подальшого реформування системи місцевого самоврядування України. Місцеве самоврядування та регіональний розвиток в Україні. – 2013. – № 4. – С. 45-49. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mcrru_2013

95 Роман В. Досвід децентралізації та деконцентрації влади країн ЄС /В. Роман // Державне управління та місцеве самоврядування[Текст] : зб. наук. пр. Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. — Вип. Вип. 2 (29). — Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. — С. 51—58.

96 Роман В. Ф. Моделі децентралізації влади країн Європейського Союзу / В. Ф. Роман // Демократичне врядування [Електронний ресурс] : наук. вісн.

Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. — Вип. 12. / за заг. ред. В. С. Загорського, А. В. Ліпенцева. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2013. — Режим доступу : http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik12/fail/Roman.pdf.

97 Самойленко Л.Я. Розвиток місцевого самоврядування як чинник волевиявлення та самоорганізації населення у громадському суспільстві. [Електронний ресурс] / Л. Я. Самойленко. — Режим доступу: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:PWK7C5m-v5cJ:irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DARD%26P21DBN%3DARD%26Z21ID%3D%26Image_file_name%3DDOC/2010/10slyngs.zip%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1+&cd=6&hl=ru&ct=clnk&gl=ua.

98 Співвідношення централізації та децентралізації в управлінні територіальним розвитком. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/Varnalij/03.pdf>.

99 Стехін П. Д. Проблеми та шляхи створення механізму реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні // П. Д. Стехін / Місцеве самоврядування та регіональний розвиток в Україні. — №3. — липень-вересень 2019. — С 33–3

100 Хріпливець Д. Є. Теоретичні засади моделей місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / Д. Є. Хріпливець. — Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=188>.

101 Чернов С. З. Доповідь щодо проекту Концепції реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні [Електронний ресурс] / С. З. Чернов // Веб-сайт Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування “Українська асоціація районних та обласних рад” — Режим доступу: <http://www.oblrada.kharkov.ua/ru/article/s-chernov-v-rezultati-reformy-otrymayemo-zbalansovanu-i-efektyvnu-systemu-rehionalnoho-2399.html>

102 Шарій В. Становлення в Україні Європейської моделі організації діяльності самоврядних структур: проблеми та перспективи. [Електронний

ренсурс] / В. Шарій.

Режим

доступу:

[http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_02\(13\)/12svispp.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_02(13)/12svispp.pdf).

103 Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія Підручник / П. П. Шляхтун.
– К.: Центр учбової літератури. – 2020. – 472 с.

104 Яковюк І. Державний суверенітет національних держав у складі
Європейського Союзу: проблеми визначення / І. Яковюк // Вісник академії
правових наук України. – 2019. – №3. – С. 114–126.